

Rüzgar ihalesinden çıkarılacak dersler

ENERJİ GÜNDEMİ

MEHMET KARA

mehmetkara2007@yahoo.com

Ramazân Bayramı arefesinden önceki son üç iş gününde, 21-22-23 Haziran 2017 tarihlerinde rüzgar enerjisi santrali (RES) kapasite tahsis ihaleleri yapıldı.

Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) tarafından düzenlenen bu ihalelerin ortaya koyduğu sonuçlar, Türkiye enerjisi sektörünün bugününü ve geleceğini anlamak açısından kritik dersler içeriyor. Şimdi bunlardan bir kısmına değinmeye çalışalım.

Önce Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) verilerinden derlediğimiz kısa bir özet...

Söz konusu ihalelerde, 11 farklı bölgedeki toplam 710 MW'lık kapasite için yaklaşık 10 bin MW'lık büyüklüğe sahip tam 280 proje yarıştı. İhaleler sonucunda, yarışan projelerden 18'ine tahsis yapıldı.

Tahsis konu kapasitenin yaklaşık 14 katına ulaşan toplam proje büyüklüğü, ihaleye gösterilen ilginin boyutlarını yeterince açıklıyor olsa gerek.

Şimdi gelelim ihalelerle ilgili kritik noktalara...

İhaleler üretilecek elektriğe kilovatsaat başına en düşük fiyatı teklif etme esasına göre yapıldı. Mevcut rüzgar santrallerinin tamamına yakını, ürettiği elektriği devletin garanti ettiği kilovatsaat başına 7.3 cent'lik (dolar) fiyattan satmayı tercih ediyor.

Dolayısıyla bu ihaleler, yerli ve yenilenebilir bir kaynak olan rüzgardan elektrik üretimini artırmanın yanı sıra elektrik maliyetini alım garantisi fiyatının altına çekmeyi de hedefliyordu.

710 MW'lık yeni RES yatırım portföyü ortaya çıktığına göre rüzgardan daha çok elektrik üretilmesi hedefine doğru iyi bir adım atıldı.

Peki fiyatı düşürme hedefine ne oldu?

Evet, orada da başarı sağlandı. Çünkü ihalede ortaya çıkan en yüksek fiyat 5.12 dolar cent oldu. Hatta ihalede kapasite tahsis edilen projelerden 10 tanesi, eksi, yani sıfırın altında fiyat teklifiyle ipi göğüslemeyi başardı.

İşte bu ihalelerin en ilginç ama

bir o kadar da anlaşılması ve anlatılması zor sonucu da tam burasıydı. Ne demekti eksi fiyat teklif etmek? Yani bu istekliler o kadar para harcıyıp kuracağı santrallerde üretecekleri elektriği şebekeye verip üstüne de para mı ödeyecekti?

Hiç alakası yok!

Öyleyse ne?

Öncelikle, eksi fiyat teklif edenlerle artı teklif sunanları iki ayrı grup olarak ele almak gerekiyor. Artı teklif sunanların durumu net. En düşüğü 2.9 cent/kWh ile Enerjisa'dan gelen artı tekliflerin ne dediği açık: Yapacağımız RES yatırımı için bu fiyat bizi kurtarır! Üstelik RES'imizde yurt içinde üretilmiş kule, kanat, türbin kullanıp bu fiyatın üzerine ilave yerli ekipman desteği de alabiliriz.

Peki, sıfırın altında fiyat teklifi verenler ne demek istiyor?

Onlar, gün öncesi elektrik piyasasında oluşan piyasa takas fiyatını gösterge olarak kabul ediyor ve diyor ki, "TL olarak belirlenmesine rağmen Türkiye elektrik piyasasında oluşacak fiyatlara güveniyorum, hatta onun da 1.61 cent altına kadar ödenecek bir fiyata razıyım."

Bugünlerde Türkiye elektrik piyasasında oluşan fiyatlar yaklaşık 15 kuruş/kWh seviyesinde. Bunu dövize çevirirsek 4.2 cent'lik bir fiyata ulaşıyoruz. İşte geçen günkü ihalede -1.61 cent/kWh teklif eden istekli, 2.59 cent'lik bir fiyata razı olduğunu ilan etmiş oluyor.

Teklif sahiplerinin, gelecek teki elektrik fiyatlarının kömür, doğalgaz ve petrol fiyatlarının (hatta nükleer santrale garanti edilen 13.5 cent'in yol açacağı fiyat artışını da buna ekleyebilirsiniz) artışı yüzünden bugünkünden çok daha yukarı çıkacağı beklentisine güvendikleri söylene de, bu ihalelerde çıkan fiyatlar, rüzgarın Türkiye için en ucuz elektrik kaynağı haline geldiğini ortaya koyması açısından çok önemli.

Bu arada eksi fiyat teklif eden proje sahiplerinin, devletin fiyat alım garantisinden, hatta yerli ekipman desteğinden yararlanamayacaklarını da bir kenara not edin. Ki, bu kısmın, enerjide yerli ekipman üretimi ve yerli teknoloji geliştirmeye yönelik çabalara bir gramlık katkısı olmayacağını unutmamak lazım.